

แนวทางการพัฒนาคุณภาพเยาวชนพลเมือง :
การเปรียบเทียบกรอบความคิดแบบเติบโตของประเทศไทย สาธารณรัฐเอสโตเนีย และสิงคโปร์
The Comparison Study of Growth Mindset Development for Youth Citizenship in
Thailand, Republic of Estonia and Singapore

สมพงษ์ จิตระดับ และพจนาน อภานูรักษ์*
Somphong Chitradub and Phodjana Arpanurak

หน่วยปฏิบัติการวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330
Children and Youth Development Research Unit, Faculty of Education, Chulalongkorn University, Pathumwan,
Bangkok, 10330, Thailand

*Corresponding author, e-mail: cyd.educhula@gmail.com

(Received: May 20, 2020; Revised: Sep 23, 2020; Accepted: Sep 29, 2020)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบกรอบความคิดแบบเติบโตของ แนวทางการพัฒนาคุณภาพเยาวชนพลเมืองของประเทศไทย สาธารณรัฐเอสโตเนีย และสิงคโปร์ โดยใช้การสังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากเอกสารข้อมูลเชิงนโยบายของภาครัฐและมีการเผยแพร่สู่สาธารณะ 3 แหล่ง ได้แก่ 1) แผนพัฒนาเยาวชนแห่งชาติของสาธารณรัฐเอสโตเนีย ปี 2014-2020 2) เอกสารวิจัยของสภาเยาวชนแห่งชาติสิงคโปร์และแผนปฏิบัติการเยาวชนสิงคโปร์ และ 3) รายงานการศึกษาการส่งเสริมกระบวนการทางความคิดเด็กและเยาวชนสู่ประเทศไทย 4.0 โดยสังเคราะห์ประเด็นแนวทางเชิงนโยบาย วิธีการพัฒนาเยาวชนเพื่อเสริมสร้างความเป็นพลเมือง และแนวทางการส่งเสริมกรอบความคิดแบบเติบโต ผลการศึกษาพบว่าในสาธารณรัฐเอสโตเนีย สิงคโปร์ และไทย มีความคล้ายคลึงกันในด้านวิธีการกำหนดนโยบายการพัฒนาเยาวชนและการสนับสนุนงบประมาณการทำงานให้กับเยาวชนโดยตรงผ่านช่องทางต่าง ๆ แต่มีความแตกต่างกันในด้านแนวคิดและวิธีการทำงานพัฒนาเยาวชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชน และการสร้างนิเวศวัฒนธรรมการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับกรอบความคิดแบบเติบโต

คำสำคัญ : กรอบความคิด กรอบความคิดแบบเติบโต การพัฒนาเยาวชน ความเป็นพลเมือง

Abstract

This article proposes to study the comparison of growth mindset development for youth citizenship in Thailand, Republic of Estonia and Singapore by qualitative synthesis methodology. The selected documents were published by government. There are three sources of documents in this study such as Estonia youth field development plan 2014-2020, Singapore national youth council research publication and Singapore youth development plan, and the report of studying Thai child and youth mindset goes forward to Thailand 4.0. This comparison study focuses on synthesize youth policy, the methodology for youth citizenship development and growth mindset development. The study discovered that Estonia, Singapore and Thailand resemble in youth policy development domain and grant supportive domain. However, the concept and methods of youth development, youth participation building and learning cultural ecology building for growth mindset among these three countries are different.

Keywords: Mindset, Growth mindset, Youth development, Citizenship

บทนำ

องค์การสหประชาชาติกำหนดช่วงอายุของเยาวชนไว้ที่ 15-25 ปี ซึ่งถือเป็นช่วงวัยแห่งการเรียนรู้ในระบบการศึกษาเกี่ยวกับช่วงเริ่มต้นของการเป็นแรงงานในระบบ ในทางเศรษฐกัจเยาวชนถือว่าเป็นกลุ่มประชากรที่หมุนเวียน

เข้าสู่ระบบสังคมและเศรษฐกิจของชาติทดแทนแรงงานเดิม เป็นกลุ่มพลังใหม่ที่เข้ามาเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมตามยุคสมัยและสถานการณ์โลกที่มีความเป็นพลวัต ในประเทศไทยมีประชากรทั้งสิ้น 66,558,935 คน เป็นประชากรที่มีอายุ 15-25 ปี จำนวน 9,601,905 คน คิดเป็น 14.43% ของประชากรทั้งหมด (National Statistic Office, 2019, Online) จึงเป็นที่น่าสนใจว่าการพัฒนาประชากรกลุ่มนี้ต้องอาศัยกระบวนการและเครื่องมือการพัฒนาที่มีประสิทธิภาพที่ช่วยสร้างให้เยาวชนกลุ่มนี้เป็นนวัตกรรมสังคมเพื่อออกแบบนวัตกรรมสำคัญแก้ปัญหาให้กับคนทุกช่วงวัยจึงเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นพลเมืองของชาติ หลักฐานเชิงประจักษ์อย่างหนึ่งที่สะท้อนผลการพัฒนาเยาวชนผ่านระบบการศึกษาของประเทศไทยคือผลการประเมินคะแนน PISA 2018 ของนักเรียนไทยที่มีอายุ 15 ปี พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าประเทศในกลุ่ม OECD โดยคะแนนเฉลี่ยในด้านการอ่านของนักเรียนไทยอยู่ที่ 393 คะแนน (ค่าเฉลี่ย OECD 487 คะแนน) ซึ่งคะแนนด้านการอ่านนี้ได้รับการวิเคราะห์แล้วว่าเชื่อมโยงกับระดับกรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset) ซึ่งเยาวชนไทยรับรู้ตนเองว่ามีกรอบความคิดแบบติด (Fixed mindset) มากกว่าแบบเติบโต (OECD, 2019, p. 156) นอกจากนี้ ยังมีผลวิจัยสะท้อนว่ากรอบความคิดแบบติด (Fixed mindset) และความด้อยโอกาสทางสังคมและเศรษฐกิจของพ่อแม่และครอบครัวนั้นส่งผลต่อคะแนนความสามารถด้านการอ่านของเด็กอย่างมีนัยสำคัญ (Andersen & Nielsen, 2016, pp. 12112-12113) คะแนน PISA จึงอาจเป็นอีกหนึ่งภาพสะท้อนผลสัมฤทธิ์ของวิธีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผ่านระบบการศึกษาไทยที่ยังไม่ได้รับการพัฒนานิวทัศน์วัฒนธรรมการเรียนรู้ (Learning ecosystem) ให้มีประสิทธิภาพมากเพียงพอ

ในส่วนของสถานการณ์ด้านเยาวชนในต่างประเทศมีความท้าทายไม่แตกต่างกัน จากภาวะโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากยิ่งขึ้นอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล (Disruptive world) แต่สิ่งที่แตกต่างกันคือแนวทางในการพัฒนาเยาวชนพลเมือง กล่าวคือ การสร้างให้เยาวชนเป็นพลเมืองที่กล้าคิด กล้าทำ ไม่กลัวความผิดพลาดล้มเหลว มีค่านิยมประชาธิปไตย และมีสำนึกสากลในฐานะพลเมืองโลกมีใช้การพัฒนาพลเมืองเพื่อตอบสนองต่อเป้าหมายการเป็นแรงงานในระบบเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว และจากการศึกษารูปแบบกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชนในต่างประเทศเบื้องต้นที่มีรูปแบบการปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย เช่น ในไอซ์แลนด์มีการสนับสนุนให้เยาวชนเป็นเจ้าของโครงการแก้ไขปัญหายิวรันในเรื่องยาเสพติดและการตีแม่แอลกอฮอล์ โดยให้งบประมาณสนับสนุนทุนละประมาณ 11,000 บาท ต่อปี ในอังกฤษมีกองทุน I will fund สนับสนุนการทำงานเพื่อส่งเสริมการเป็นนักกิจกรรมทางสังคม 40 ล้านปอนด์ (ประมาณ 1,700 ล้านบาท) ในสหรัฐอเมริกามีโครงการ Let's talk สนับสนุนการแก้ไขพฤติกรรมเสี่ยงของวัยรุ่นโดยให้พ่อแม่เข้ามามีส่วนร่วมในการพูดคุยแก้ไขปัญหายิวรัน ในเยอรมนีมีการรณรงค์ Give children a voice เพื่อเปิดพื้นที่ให้เด็กและเยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย (Chitradub *et al.*, 2019, pp. 24-27) ทั้งนี้ สาธารณรัฐเอสโตเนียเป็นอีกประเทศหนึ่งที่มีความก้าวหน้าในการสร้างการมีส่วนร่วมของพลเมืองเพื่อร่วมออกแบบระบบต่าง ๆ ในสังคมตามวิถีประชาธิปไตย ทั้งในระดับกฎหมาย นโยบาย และปฏิบัติการเชิงโครงสร้าง โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลมาเป็นเครื่องมือสำคัญ ในขณะเดียวกันสิงคโปร์ถือได้ว่าเป็นประเทศขนาดเล็กที่สามารถผลิตประชากรคุณภาพเข้าสู่ระบบแรงงานโลกทั้งด้านบุคลากรทางวิชาการ นวัตกรรมวิทยาศาสตร์ และภาคอุตสาหกรรมอื่น ๆ อีกทั้ง 2 ประเทศนี้ยังมีระดับคะแนน PISA สูงกว่าค่าเฉลี่ยกลุ่มประเทศ OECD และเยาวชนรับรู้ว่าตนเองมีกรอบความคิดแบบเติบโตในระดับสูงกว่าประเทศอื่นอีกด้วย

ภายใต้บริบทที่แตกต่างกันทั้งด้านสภาพสังคมวัฒนธรรม ระบบการเมืองการปกครอง ระบบวัฒนธรรม จึงเป็นที่มาของการศึกษาเปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาเยาวชนพลเมืองของทั้ง 2 ประเทศว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างกับประเทศไทยอย่างไรในแง่ของการสร้างนิวทัศน์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตให้กับเยาวชน เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาเยาวชนพลเมืองต่อไปในอนาคต

แหล่งข้อมูลที่ใช้ศึกษาและระเบียบวิธีการสังเคราะห์ข้อมูล

บทความวิชาการนี้ศึกษาจากเอกสารข้อมูลเชิงนโยบายจากภาครัฐและมีการเผยแพร่สู่สาธารณะ 3 แหล่ง ได้แก่ 1) แผนพัฒนาเยาวชนแห่งชาติของสาธารณรัฐเอสโตเนีย 2) เอกสารวิจัยของสภาเยาวชนแห่งชาติสิงคโปร์และแผนปฏิบัติการเยาวชนสิงคโปร์ และ 3) รายงานการศึกษาการส่งเสริมกระบวนการทางความคิดเด็กและเยาวชนสู่ประเทศไทย 4.0 การเขียนบทความวิชาการนี้ใช้ระเบียบวิธีการสังเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative synthesis) โดยสังเคราะห์จากข้อมูลทุติยภูมิที่เป็นเอกสารจากหน่วยงานภาครัฐที่มีการเผยแพร่ซึ่งมีทั้งที่เผยแพร่ในเว็บไซต์ของหน่วยงานภาครัฐ และเป็นเอกสารเล่ม รายงานการศึกษา โดยใช้กระบวนการสังเคราะห์ข้อมูลที่จัดหมวดหมู่ประเด็นที่ต้องการสังเคราะห์แบบมีเป้าหมาย

ผลการศึกษา

การศึกษาเปรียบเทียบในครั้งนี้ มีหัวข้อการนำเสนอ ได้แก่ แนวคิดเบื้องต้นและงานวิจัยเกี่ยวกับกรอบความคิด (Mindset) แนวคิดเรื่องการพัฒนาความเป็นพลเมือง (Citizenship) การเปรียบเทียบแนวทางการสร้างเยาวชนพลเมืองในไทยและต่างประเทศ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเบื้องต้นและงานวิจัยเกี่ยวกับกรอบความคิด (Mindset)

การศึกษาในประเด็นกรอบความคิด (Mindset) ได้รับความสนใจมาเป็นระยะเวลากว่า 3 ทศวรรษ ตั้งแต่ช่วงปลายทศวรรษ 1990's โดยศาสตราจารย์ด้านจิตวิทยาการศึกษา Carol Dweck จากมหาวิทยาลัยสแตนฟอร์ดและคณะ เริ่มต้นจากการศึกษาสาเหตุของกลุ่มผู้เรียนที่สามารถเผชิญกับความล้มเหลวได้อย่างทำทนาย ในขณะที่ผู้เรียนคนอื่น ๆ มีความสามารถในการฟื้นตัว (Resilient) เมื่อต้องเผชิญหน้ากับความยากลำบากได้น้อยกว่า จากการศึกษาทำให้เกิดข้อค้นพบที่ว่ารูปแบบของกรอบความคิด (Mindset) ในระดับปัจเจกบุคคลเป็นพื้นฐานเบื้องต้นในการทำความเข้าใจถึงการเรียนรู้และบุคลิกภาพของบุคคล (Dweck, 2016, pp. 3-4; Molden & Dweck, 2006, p. 192) Dweck ยังได้ให้ความหมายของกรอบความคิดไว้ว่า เป็นชุดความคิด วิธีคิด หรือแนวทางการคิดของปัจเจกบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการแสดงออก และทำให้บุคคลมีมุมมองในเรื่องเดียวกันที่แตกต่างกัน สามารถบ่งชี้พฤติกรรมหรือท่าทีเชิงมีโนทัศน์ของบุคคลที่แสดงออกต่อเหตุการณ์ที่ต้องเผชิญจากความเชื่อที่บุคคลยึดติดและจากประสบการณ์ที่ผ่านมา และได้จัดประเภทของกรอบความคิดไว้ 2 แบบ ได้แก่

1) **กรอบความคิดแบบติด (Fixed mindset)** หมายถึง ชุดความคิดที่เชื่อว่าความฉลาดและความสามารถของมนุษย์เป็นเรื่องที่ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้และการเผชิญหน้ากับความภาวะเสี่ยงหรือความท้าทายนั้นอาจนำมาสู่ความล้มเหลว และ
 2) **กรอบความคิดแบบเติบโต (Growth mindset)** หมายถึง ชุดความคิดที่เชื่อว่าความฉลาดและความสามารถของมนุษย์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ เชื่อในเรื่องความพยายามและความกล้าเผชิญหน้ากับปัญหาและอุปสรรค โดยมองปัญหาและอุปสรรคเป็นสถานการณ์ที่ช่วยสร้างการเรียนรู้ ซึ่งในบทความนี้จะขอนำเสนอส่วนที่เป็นกรอบความคิดแบบเติบโตเป็นหลัก เนื่องด้วยเป็นชุดวิธีคิดที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในระดับปัจเจกบุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กและเยาวชน

มีการศึกษาวิจัยพบว่ากรอบความคิดแบบเติบโตมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็ก โดยกลุ่มเด็กที่มีความเชื่อแบบกรอบความคิดแบบเติบโตนั้นมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์สูงกว่ากลุ่มเด็กที่มีกรอบความคิดแบบติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเด็กที่มีกรอบความคิดแบบเติบโตจะมีแรงจูงใจในการเรียนสูงกว่าเด็กที่มีกรอบความคิดแบบติด (Blackwell *et al.*, 2007, pp. 246-263) และยังมีผลกระทบต่อภาวะผู้นำของบุคคล และการสร้างให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเชิงระบบในระดับองค์กรได้ด้วย (Brown, 2005, pp. 2-39) ในขณะที่ Betsy (2018, pp. 6-10) ได้ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างประสาทวิทยาศาสตร์ (Neuroscience) กับกรอบความคิดแบบเติบโต พบว่ากรอบความคิดนั้นมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กับกระบวนการทำงานของสมอง เนื่องด้วยกระบวนการทำงานของสมองสัมพันธ์กับพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้น และพฤติกรรมที่ถูกกระตุ้นนั้นสามารถมีอิทธิพลต่อเชาวน์ปัญญา (Cognitive) ในรูปแบบของการสร้างแรงจูงใจ (Motivation) เพื่อให้เกิดผลลัพธ์และวิธีการที่บุคคลต้องการปรารถนาจะให้เป็น ในงานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่ากรอบความคิดแบบเติบโตมีผลกระทบต่อเด็กโดยเฉพาะในแง่ของความพยายามสร้างแรงจูงใจและวิธีคิดแบบยืดหยุ่น ทั้งนี้ต้องอาศัยครูในการทำความเข้าใจเรื่องแรงจูงใจภายในของผู้เรียน โดยการประยุกต์ใช้กลยุทธ์เรื่องการกำกับตนเอง (Self-regulate)

จากแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโต จะเห็นได้ว่ากรอบความคิดแบบเติบโต นั้น ส่งผลต่อผู้เรียนโดยตรงในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการสร้างแรงจูงใจในการพยายามทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อให้ถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้ โดยสัมพันธ์กับกระบวนการทำงานของสมองที่ส่งผลโดยตรงต่อพฤติกรรมและการแสดงออก จึงเป็นที่น่าสนใจว่าหากต้องการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีกรอบความคิดแบบเติบโตนั้นจะต้องมีกระบวนการพัฒนา กิจกรรมวิธีการดำเนินการ และการวัดผลลัพธ์อย่างไร จึงจะนำไปสู่การเป็นพลเมืองที่มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถสร้างนวัตกรรมเพื่อการเปลี่ยนแปลงสังคมได้

2. แนวคิดเรื่องการพัฒนาความเป็นพลเมือง (Citizenship)

พลเมือง คือ ผลผลิตของกลไกในประเทศที่กระทำต่อประชาชนผ่านกรอบวัฒนธรรม ระบบการศึกษา ความคิด ความเชื่อทางศาสนา และระบบกฎหมาย การพัฒนาพลเมืองจึงจำเป็นต้องเริ่มที่โจทย์จากความต้องการของรัฐว่าต้องการพลเมืองแบบใด ทั้งนี้ การวางทิศทางการพัฒนาพลเมืองของรัฐนั้นจัดกระทำผ่านระบบการศึกษาโดยใช้หลักสูตรการศึกษาของชาติเป็นเครื่องมือ เนื่องจากเป็นช่องทางที่จะสามารถปลูกฝังชุดความคิด ความเชื่อ ข้อมูล ความรู้ และอื่น ๆ ให้กับประชาชน

ของชาติได้ตั้งแต่ยังเยาว์วัย ปัจจุบันที่โลกได้เข้าสู่ภาวะหลังสมัยใหม่ (Postmodern) กระแสโลกาภิวัตน์ได้เชื่อมโยงการเปลี่ยนแปลงของโลกในมิติต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน ทักษะศตวรรษที่ 21 (21st century skills) จึงกลายมาเป็นทักษะพื้นฐานสำคัญที่ระบบการศึกษาจะต้องพัฒนาให้กับผู้เรียนเพื่อสร้างพลเมืองของชาติและพลเมืองโลก จึงก่อให้เกิดความหมายใหม่ของพลเมืองที่มีได้ยึดโยงเพียงแต่ความเป็นชาติของตนเท่านั้นแต่ต้องเชื่อมกับความเป็นสากลโลกด้วย พลเมืองจึงเป็นทั้งผู้กระทำ ผู้เห็นประโยชน์ของส่วนรวม ผู้มีความรับผิดชอบ และสามารถเป็นผู้นำเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงในทุกกระดับ

ผู้เขียนจึงสนใจนำเสนอแนวคิดของ Westheimer & Kahne (2004, pp. 237-269) ซึ่งกล่าวถึงรูปแบบของพลเมือง 3 แบบ ได้แก่ 1) **พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ (Personally responsible citizen)** เป็นพลเมืองเดี่ยว ๆ ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ รับผิดชอบต่อกิจการส่วนตัว เช่น จ่ายภาษี ทิ้งขยะในที่ที่จัดไว้ให้ และการปฏิบัติตามกฎหมายจราจร 2) **พลเมืองที่มีส่วนร่วม (Participatory citizen)** เป็นพลเมืองมีการรวมตัวกันเพื่อร่วมกันทำกิจกรรมในระดับสาธารณะที่มีผลต่อส่วนรวม เช่น การตั้งกลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดการวิ่งการกุศลเพื่อระดมเงินบริจาคไปให้ผู้ที่ต้องการความช่วยเหลือ และการรวมกลุ่มอาสาสมัครเพื่อสังคม และ 3) **พลเมืองที่มุ่งเน้นความเป็นธรรมในสังคม (Justice-oriented citizen)** เป็นพลเมืองที่ให้ความสำคัญกับกิจการของบ้านเมืองในฐานะสมาชิกของสังคม มีการวิพากษ์และตั้งคำถามเชิงโครงสร้างต่อระบบสังคมและการจัดการของภาครัฐ ลูกขึ้นมาสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเป็นธรรมให้กับสังคม ซึ่ง Westheimer ยังได้กล่าวถึงการใช้กลไกการศึกษาและการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้แบบใหม่เพื่อสร้างพลเมืองที่สามารถยกระดับเป็นพลเมืองแบบที่ 3 ได้ ดังนั้นการสร้างพลเมืองที่มีทักษะศตวรรษที่ 21 จึงจำเป็นต้องมีการติดตั้งกรอบความคิดแบบเติบโตเป็นวัตถุดิบตั้งต้น อันจะนำไปสู่การสร้างเยาวชนที่มีความคิดสร้างสรรค์ เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีคุณลักษณะที่ไม่ยอมจำนนกับภาวะยากลำบากที่เป็นอยู่ และสามารถพัฒนาตนเองไปสู่การเป็นผู้นำเพื่อสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคม ทั้งนี้ ในการพัฒนาเยาวชนพลเมืองให้มีการรอบความคิดแบบเติบโตขึ้นต้องเชื่อมโยงกับการออกแบบระบบนิเวศทางสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะให้กับเยาวชน ซึ่งผู้เขียนได้ศึกษาเปรียบเทียบในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการของประเทศสาธารณรัฐเอสโตเนีย สิงคโปร์ และไทย เพื่อให้เห็นช่องว่างการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตในเยาวชนของชาติ ดังจะกล่าวในหัวข้อถัดไป

3. การเปรียบเทียบแนวทางการสร้างเยาวชนพลเมืองสาธารณรัฐเอสโตเนีย สิงคโปร์ และประเทศไทย

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึงการศึกษาแนวทางการสร้างเยาวชนพลเมือง ในประเด็นภาพรวมเชิงนโยบายภาครัฐด้านการพัฒนาเยาวชน รูปแบบกิจกรรมโครงการสำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตใน 2 ประเทศ ได้แก่ สาธารณรัฐเอสโตเนียและสิงคโปร์ โดยศึกษาเปรียบเทียบกับประเทศไทย ดังนี้

3.1 “ดิจิทัลแพลตฟอร์ม” คือเครื่องมือสำคัญสำหรับการพัฒนาเยาวชนในสาธารณรัฐเอสโตเนีย

สาธารณรัฐเอสโตเนียเป็นหนึ่งในสมาชิกของสหภาพยุโรป ตั้งอยู่บริเวณทวีปยุโรปตอนเหนือในกลุ่มภูมิภาคบอลติก มีประชากรประมาณ 1.3 ล้านคน โดยมีโครงสร้างประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปีประมาณ 2.8 แสนคน สัดส่วนประชากรที่มีอายุระหว่าง 15-24 ปีนั้น คิดเป็น 9% ของประชากรทั้งหมด รูปแบบการปกครองของเอสโตเนียเป็นแบบสาธารณรัฐประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ใช้ภาษาเอสโตเนีย (Eesti keel) เป็นภาษาราชการ มีความก้าวหน้าเรื่องการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การร่างกฎหมายรัฐธรรมนูญโดยใช้ระบบ Cloud sourcing การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งในระบบออนไลน์ (I-voting) และใช้เทคโนโลยี Block chain จัดการเพื่อไม่ให้เกิดการทุจริต นอกจากนี้ ประชาชนเอสโตเนียยังสามารถเข้าถึงบริการพื้นฐานด้านต่าง ๆ เช่น สาธารณสุขและการศึกษาได้โดยง่าย เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่น ในส่วนของการทำงานด้านเยาวชน มีกฎหมาย Youth work act 2010 และมีโครงสร้างภาครัฐการทำงานด้านเด็กและเยาวชนของสาธารณรัฐเอสโตเนีย คือ กรมกิจการเยาวชน (Youth Affairs Department) ภายใต้สำนักเลขาธิการ กระทรวงการศึกษาและวิจัย (Ministry of Education and Research) นอกจากนี้ รัฐบาลเอสโตเนียยังได้มีการกำหนดแผนพัฒนาเยาวชนแห่งชาติ ปี 2014-2020 (Youth field development plan 2014-2020) โดยมีหลักการสำคัญของแผน คือ 1) พัฒนาเยาวชนโดยรวม 2) สร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชน และ 3) การทำงานแบบเชื่อมประสานโดยอาศัยสหวิทยาการเพื่อเชื่อมประสานองค์ความรู้ที่หลากหลายเข้าด้วยกัน (European commission, 2017, pp. 10-138)

งานด้านเยาวชนของเอสโตเนียมีการทำงานตามแนวคิด “Smart youth work” (Verke & EYWC, 2019, p. 20-23) ที่เป็นการนำแนวคิดเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ามาช่วยในการพัฒนางานเยาวชนเพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและเปิดพื้นที่การทำงานให้กับคนรุ่นใหม่ ซึ่งสอดคล้องโดยตรงกับวิถีคิดในกรอบความคิดแบบเติบโต โดยหลัก Smart youth work เน้นการเชื่อมโยงประสบการณ์ของคนรุ่นเก่ากับคนทำงานรุ่นใหม่ทำให้เกิดชุดคุณค่าการทำงานใหม่ ๆ เพื่อสร้างสรรค์

นวัตกรรมรับมือกับปัญหาและความท้าทายใหม่ ๆ ยึดความต้องการของเยาวชนและคนทำงานเยาวชนเป็นหลัก คำนึงถึงการพัฒนาสังคมและเทคโนโลยีในยุคโลกาภิวัตน์ การสร้างเครือข่าย ใช้การแก้ปัญหาด้วยวิธีการใหม่ ๆ (E-solutions) เพื่อเป็นทางเลือกให้กับการทำงานเยาวชน มองหาความเป็นไปได้สำหรับการทดลองวิธีการ ค้นพบข้อผิดพลาด และเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง สร้างการมีส่วนร่วมในการทำงานของเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากกว่าเดิม เช่น การเข้าถึงเยาวชนมากขึ้น การเพิ่มโอกาสในการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของเยาวชนและความคิดริเริ่มในตนเอง ลดการกีดกันและการไม่ถูกนับรวมของเยาวชน เพิ่มความยืดหยุ่นผูกพันให้กับเยาวชนและเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ตลาดแรงงาน สนับสนุนให้เกิดความกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมในชุมชนและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และใช้สื่อดิจิทัลและเทคโนโลยีเพื่อเปิดพื้นที่การทำงานเยาวชนและแบ่งปันข้อมูลสำคัญที่ต้องใช้ในงานเยาวชน

ด้านโครงสร้างงบประมาณการทำงานพัฒนาเยาวชนในเอสโตเนียนั้นมีที่มาจากหลายส่วน ได้แก่ งบประมาณแผ่นดิน งบประมาณเทศบาล (เทศบาลมีหน้าที่และความรับผิดชอบต่องานเยาวชน งานบริการสังคม การศึกษาในระบบโรงเรียน การกีฬาท้องถิ่น และการส่งเสริมทักษะตามความสนใจ) ส่วนต่างทางภาษี (เช่น ภาษีการพนัน) การสนับสนุนจากภาคเอกชน กองทุนสหภาพยุโรป (กองทุนเพื่อสังคม) กองทุนต่างชาติ (เช่น EEA Norway และกองทุนอื่น ๆ) โดยในปี 2018 เอสโตเนียได้สนับสนุนงบประมาณการทำงานพัฒนาเยาวชน 464,449 ยูโร และในปี 2019 มีการสนับสนุนมากถึง 14.3 ล้านยูโร (ประมาณ 530 ล้านบาท) โดยสนับสนุนให้มีศูนย์เยาวชนในระดับเทศบาลและระดับท้องถิ่นทั้งสิ้น 280 ศูนย์ มีโรงเรียนส่งเสริมทักษะตามความสนใจ (Hobby school) จำนวน 750 แห่ง มีโครงการค่ายเยาวชนถาวรในรูปแบบของโรงเรียนวันหยุด (School holiday camp) จำนวน 86 แห่งที่สนับสนุนโดยภาครัฐ มีค่ายงานเยาวชน (Youth work camp) จำนวน 54 ค่ายที่มีเยาวชนจำนวน 458 คนทำงานอยู่ และมีเยาวชนผู้เข้าร่วมอีกกว่า 30,000 คน และมีศูนย์ประสานงานเยาวชน (Youth association) จากภาคประชาสังคมที่มีจำนวนสมาชิก 2 ใน 3 เป็นคนรุ่นใหม่และพร้อมทำงานเยาวชน นอกจากนี้ ยังมีสภาเยาวชนในระดับท้องถิ่นจำนวน 37 แห่ง และระดับมณฑลอีก 6 แห่ง และมีเยาวชนกว่า 78,000 คนที่มีส่วนร่วมทำงานเยาวชนในระบบโรงเรียนและกิจกรรมตามความสนใจ

3.2 “เสียงเยาวชน” คือก้าวแรกของการพัฒนาเยาวชนในสิงคโปร์

สาธารณรัฐสิงคโปร์เป็นหนึ่งในสมาชิกอาเซียน ตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีระบอบการปกครองแบบสาธารณรัฐแบบรัฐสภา (Parliamentary parliament) มีสภาเดียว (Unicameral parliament) มีประชากรประมาณ 5.61 ล้านคน เป็นประชากรในช่วง 15-24 ปี จำนวน 471,301 คน คิดเป็น 9% ของประชากรทั้งหมด ลักษณะประชากรมีความหลากหลายทางเชื้อชาติ ศาสนา และภาษา สิงคโปร์เป็นประเทศที่ประชากรมีรายได้เฉลี่ยต่อหัวสูงและขับเคลื่อนประเทศด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัย แม้สิงคโปร์จะไม่มีนโยบายการพัฒนาเยาวชนแห่งชาติเหมือนเอสโตเนียและไทย แต่มีหน่วยงานที่ทำงานรับผิดชอบงานเยาวชนโดยตรงนั่นคือกระทรวงวัฒนธรรม ชุมชน และเยาวชน (Ministry of Culture, Community and Youth: MYYC) เป็นหน่วยราชการที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเยาวชนตามแนวคิด “We believe in our youth” มีโครงสร้างสภาเยาวชนแห่งชาติ (National Youth Council Singapore: NYC) ซึ่งได้มีการจัดทำงานวิจัยเพื่อให้เข้าใจถึงสภาวะการณ์ของเยาวชนสิงคโปร์ในปัจจุบัน โดยข้อมูลจากงานวิจัยปี 2016 ระบุว่าเยาวชนจะใช้เวลามากกว่าหรือเท่ากับ 10 ชั่วโมงต่อสัปดาห์เพื่อทำกิจกรรมนอกเหนือจากการเรียน เช่น การใช้เวลาร่วมกับครอบครัว ญาติ และคนที่ตนเองรัก กิจกรรมในโลกออนไลน์ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียน ตามมาด้วยการทำกิจกรรมกับเพื่อน และกิจกรรมทางกาย ในรายงานยังได้ระบุถึงการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ทางสังคมของเยาวชนสิงคโปร์ที่เพิ่มมากขึ้น 68% จึงเป็นที่น่าสนใจว่าเยาวชนสิงคโปร์นั้นไม่ได้ขาดปฏิสัมพันธ์กัน เพียงแต่ใช้โลกออนไลน์ในการสื่อสารกันมากขึ้น และเยาวชนกว่า 80% ยังให้ข้อมูลว่าตนเองคบเพื่อนที่มีความหลากหลายมากขึ้นทั้งในแง่ของเชื้อชาติและศาสนาอีกด้วย จากข้อมูลในรายงานยังพบว่าเยาวชนสิงคโปร์ให้ความสำคัญกับการศึกษา และการหาความรู้และทักษะใหม่ ๆ เป็นอย่างมาก (National Youth Council Singapore, 2018, p. 10-14)

งานอาสาสมัคร (Volunteering) คือ หัวใจสำคัญของการพัฒนาเยาวชนสู่การเป็นนักกิจกรรมเพื่อสังคมและนักเคลื่อนไหวทางสังคม รูปแบบงานอาสาสมัครที่เยาวชนสิงคโปร์เข้าร่วม คือ งานบริการที่เกี่ยวข้องกับมนุษย (Human services) การช่วยระดมทุน (Fundraising) อาสาสมัครด้านการศึกษา (Education related) งานอาสาประสานงาน (Volunteer coordination) และอาสาสมัครเพื่อสิ่งแวดล้อม (Green efforts) มีการสนับสนุนจากรัฐบาลโดยตรงในการสร้างช่องทางให้เยาวชนได้เข้ามาทำงานอาสาสมัคร ทั้งนี้ รัฐบาลได้สนับสนุนทุนให้กับเยาวชนคนรุ่นใหม่เพื่อสนับสนุนเยาวชนที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์อีกหลายทุน และยังคงส่งเสริมความหลากหลายของกิจกรรมตามความสนใจของ

เยาวชน เช่น การกีฬา ดนตรี ศิลปะ และการพัฒนาแหล่งการเรียนรู้ในรูปแบบของศูนย์ศิลปวัฒนธรรมและพิพิธภัณฑ์ ในส่วน ของงบประมาณสนับสนุนการทำงานพัฒนาเยาวชน สิ่งโคปรี่ใช้ระบบการให้ทุน (Grant) ผ่านกองทุนต่าง ๆ เช่น National Youth Fund, Singapore-ASEAN Youth Fund (SAYF), Yong Change Makers (YCM) และ Youth Corps Singapore - Youth Expedition Project (YEP) โดยมีงบประมาณกองทุนสนับสนุนในปี 2019 รวมกว่า 350 ล้านดอลลาร์สิงคโปร์ (ประมาณ 8,000 ล้านบาท)

ในปี 2018 ยังมีการจัดทำแผนปฏิบัติการเยาวชน ที่มีชื่อเรียกว่า Spark the next SG youth action plan โดยมีมิติการพัฒนาเยาวชนที่สำคัญ 5 ด้าน ได้แก่ 1) การนับรวมทุกคน (Inclusiveness) ว่าด้วยการพัฒนา เยาวชนทุกกลุ่มโดยไม่ทอดทิ้งใครไว้ข้างหลัง แม้จะมีภูมิหลังที่แตกต่างกัน 2) ความเป็นธรรม (Fairness) ว่าด้วยการเข้าถึง โอกาสต่าง ๆ อย่างเท่าเทียมกันของเยาวชนทุกกลุ่ม 3) การดูแลเอาใจใส่ (Care) ว่าด้วยการมีจิตสำนึกถึงส่วนรวม การจัด สมดุลการใช้ชีวิตและการทำงาน การดูแลสุขภาพจิต การโอบอ้อมอารีต่อกัน การเคารพซึ่งกันและกัน และใช้ชีวิตอย่างมี ความสุข 4) ความยั่งยืน (Sustainable) ว่าด้วยการพัฒนาเมืองสิงคโปร์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และ 5) ความก้าวหน้า (Progress) ว่าด้วยการส่งเสริมการศึกษาและเส้นทางอาชีพ การพัฒนาความเป็นพลเมือง การทำให้เป็นประเทศอัจฉริยะ และ การพัฒนาการจัดการของภาครัฐให้มีประสิทธิภาพ โดยแผนปฏิบัติการ Spark the next SG youth นี้ มีที่มาจากเวที Youth conversation รวบรวมมุมมองจากเยาวชนมากกว่า 8,000 คน ตั้งแต่ปี 2018 ซึ่งพบว่าเยาวชนมีความปรารถนาที่จะมีส่วนร่วม ในการสร้างวิสัยทัศน์งานเยาวชน ต้องการกำหนดรูปแบบความสำเร็จในสิงคโปร์ว่าควรมีลักษณะอย่างไร ตลอดจน นโยบายที่สำคัญหรือวิธีดำเนินการเพื่อเปลี่ยนแปลงสิ่งที่ต้องสังคม จึงเป็นที่มาของการเปิดเวทีชวนมองไปในอนาคต What's your vision for Singapore in 2025? เพื่อมอบทุนสนับสนุนให้กับเยาวชนจำนวน 50,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ เปิดโอกาสให้ เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบโครงการที่ช่วยพัฒนาตัวเยาวชนและสังคมโดยตรง ตามหลักการคิดเชิงออกแบบ (Design thinking) เพื่อให้เยาวชนมีส่วนร่วมในการวางวิสัยทัศน์การพัฒนาเยาวชนร่วมกันจนถึงปี 2025 อย่างเป็นทางการ (Ministry of Culture, Community and Youth, n.p.) ซึ่งจะเห็นได้ว่ารูปแบบการพัฒนาเยาวชนสิงคโปร์เน้นตั้งต้นจากการฟังเสียง เยาวชนเป็นหลัก ให้เยาวชนได้มีสิทธิ์คิด ลงมือทำ และแสดงออกถึงวิธีการในการออกแบบชีวิตของพวกเขาในอนาคตผ่านงาน พัฒนาเยาวชนในระดับประเทศ มีการใช้งานอาสาสมัครสร้างพื้นที่ทำกิจกรรมที่หลากหลายให้กับเยาวชน ซึ่งเชื่อมโยงโดยตรง กับหลักคิดของการพัฒนากรอบความคิดแบบเติบโตที่มุ่งเน้นให้เยาวชนได้เผชิญหน้ากับความท้าทาย ได้ลงมือทำ ตั้งเป้าหมาย การทำงาน และรับมือกับความล้มเหลวด้วยตนเอง ไปพร้อมกับการหาวิธีแก้ไขปัญหามาตามประเด็นในสังคมที่คนรุ่นเดียวกัน กำลังเผชิญหน้าอยู่

3.3 ประเทศไทยกับแนวทางการพัฒนาเยาวชนในปัจจุบัน

การพัฒนาเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ปรากฏอยู่ทั้งในระดับกฎหมาย ได้แก่ พระราชบัญญัติ ส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560 พระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ระดับแผนยุทธศาสตร์ชาติที่เกี่ยวข้องได้แก่ แผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี 2561-2580 แผนการปฏิรูปประเทศด้านสังคม ระดับแผนพัฒนาระดับชาติ ได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) แผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 แผนพัฒนาระดับจังหวัด และแผนพัฒนาระดับ ท้องถิ่น แนวทางการพัฒนาเยาวชนนั้นเป็นไปตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 เป็นแกนหลัก โดยมีเป้าหมายหลักให้เด็กและเยาวชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีทักษะการเรียนรู้ตามทักษะศตวรรษที่ 21 ที่สามารถใช้ชีวิตในโลก ปัจจุบันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนเป็นพลเมืองสร้างสรรค์ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม

สภาเด็กและเยาวชน เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนภารกิจงานพัฒนาสภาเด็กและเยาวชนด้วยตัว เยาวชนเอง ภายใต้หลักการ “เด็กคิด เด็กทำ เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน” ปัจจุบันสภาเด็กและเยาวชนมีการจัดตั้งขึ้นในทุกระดับทั้ง ในระดับตำบล เทศบาล อำเภอ เขต จังหวัด กรุงเทพมหานคร และสภาเด็กและเยาวชนแห่งประเทศไทย รวมทั้งสิ้น 8,780 แห่ง ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560 มีงบประมาณสนับสนุนต่อปีประมาณ 200 ล้านบาท และยังมีตัวแทนเยาวชนจากสภาเด็กและเยาวชนเป็นหนึ่งใน คณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) โดยมีเวทีสมัชชาเป็นช่องทางสำคัญในการส่งเสียงของ เยาวชน ในแต่ละปีจะมีการจัดเวทีสมัชชาเด็กและเยาวชนแห่งชาติที่เป็นการรวมตัวกันของสมาชิกสภาเด็กและเยาวชนจาก ทั่วประเทศและเวทีสมัชชาการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติที่จัดขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี เพื่อร่วมกำหนดประเด็นสำคัญในการ พัฒนาเยาวชนแต่ละปีและเสนอต่อคณะกรรมการส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ (กดยช.) เพื่อพิจารณาเป็น

ประเด็นเร่งด่วน สำหรับตัวชี้วัดการพัฒนาเยาวชนตามแผนพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2560-2564 นั้น อยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ 5 ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาศักยภาพและสร้างภูมิคุ้มกันเด็กและเยาวชน ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลไกสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนอย่างมีประสิทธิภาพ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเด็กและเยาวชน ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมบทบาทและระดมความร่วมมือของทุกภาคส่วนในการพัฒนาเด็กและเยาวชน และยุทธศาสตร์ที่ 5 การพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการในการพัฒนาเด็กและเยาวชน รวมทั้งสิ้น 40 ตัวชี้วัด (National Board of Committee in Advancement of Child and Youth Development, 2018, pp. 37-59) จึงเป็นที่น่าสังเกตว่าทั้งกฎหมายและรูปแบบโครงสร้างองค์กรการทำงานด้านเด็กและเยาวชนในประเทศไทยนั้นมีความครอบคลุมและชัดเจนไม่แตกต่างจาก 2 ประเทศที่กล่าวไปแล้วก่อนหน้านี้ แต่ด้วยกลไกพระราชกรณียกิจที่เข้ามาจัดระบบการทำงานด้านเด็กและเยาวชน มิติการออกแบบวิธีการพัฒนาเยาวชนตามทฤษฎีโครงสร้างปัญญา (Constructivism) เพื่อนำไปสู่การมีกรอบความคิดแบบเติบโต และการเป็นพลเมืองจึงขาดหายไป และรัฐไทยยังขาดเป้าหมายเรื่องการผลิตพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตยและเป็นไปในทางกรอบความคิดแบบติด เป็นเหตุให้งานสภาเด็กและเยาวชนไม่เป็นที่น่าสนใจสำหรับเยาวชนไทยทั่วไปมากนัก

จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลของหน่วยปฏิบัติการวิจัยเพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชน พบว่า ระบบระเบียบข้อปฏิบัติทางราชการยังไม่ได้เปิดให้เด็กและเยาวชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในระดับท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การรวมกลุ่มกันของเยาวชนในไทยเพื่อทำกิจกรรมเชิงสังคมที่สอดคล้องกับกรอบความคิดแบบเติบโตและความเป็นพลเมืองพบเพียงจุดเล็ก ๆ และเกิดขึ้นอย่างไม่เป็นทางการ จากกลุ่มคนที่มีความสนใจในประเด็นเดียวกันและต้องการส่งเสียงความต้องการของกลุ่มตนเอง หรือสร้างการเปลี่ยนแปลงให้กับสังคมโดยรวม ตัวอย่างเช่น กลุ่มการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ที่เป็นการรวมตัวกันของนักเรียนนักศึกษาทำกิจกรรมสร้างความเคลื่อนไหวให้กับสังคมในประเด็นการศึกษาเป็นหลัก ด้วยการตั้งคำถามกับระบบอำนาจนิยมในโรงเรียน นโยบายการศึกษาที่สร้างความเหลื่อมล้ำ และการสร้างวัฒนธรรมประชาธิปไตยในระบบการศึกษา ชมรมรากดิน มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ที่เกิดจากการรวมตัวของนักศึกษาหลากหลายสาขาวิชาในมหาวิทยาลัยแม่โจ้ ทำงานร่วมกับมูลนิธิภูมิพลังชุมชนไทยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และเครือข่ายคนมีดี รวมกลุ่มกันทำกิจกรรมพัฒนาชุมชนหลากหลายมิติ ทั้งมิติด้านสุขภาพ รายได้ครัวเรือน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนที่บ้านแม่ฮ้อ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เช่นเดียวกับชมรมคนรักธรรมชาติ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ที่ทำงานร่วมกับชุมชนบ้านถ้ำ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย สานสัมพันธ์คนต่างวัยในชุมชน และสร้างพื้นที่การเรียนรู้ในรูปแบบโรงเรียนระเบียบรัฐ โดยได้รับสนับสนุนจากแหล่งทุนต่าง ๆ ทั้งจากองค์กรในกำกับรัฐและจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งถือเป็นตัวอย่างสำคัญของการรวมตัวกันของกลุ่มคนรุ่นใหม่ทำกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงกับความเป็นพลเมือง

3.4 บทวิเคราะห์เปรียบเทียบแนวทางการพัฒนาคุณภาพเยาวชนพลเมืองสู่การมีกรอบความคิดแบบเติบโต

เมื่อพิจารณาแนวทางการพัฒนาเยาวชนพลเมืองสู่การมีกรอบความคิดแบบเติบโตของทั้ง 3 ประเทศ แล้ว พบประเด็นที่เหมือนและแตกต่างกัน 5 ประเด็น ดังนี้

3.4.1 ด้านแนวคิดและวิธีการทำงานพัฒนาเยาวชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในเอสโตเนียและสิงคโปร์ใช้แนวคิดตามค่านิยมประชาธิปไตยในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม กล่าวคือ ในเอสโตเนียใช้แนวคิด Smart youth work ที่อาศัยการเปิดกว้างทางความคิดและเน้นการแลกเปลี่ยนความคิดและวิธีการทำงานระหว่างคนต่างช่วงวัย ทำให้เกิดประเด็นการพัฒนาเยาวชนที่หลากหลายตามความสนใจของเยาวชน มีการประยุกต์ใช้แนวคิดแบบกรอบความคิดแบบเติบโตที่เน้นให้เยาวชนเผชิญหน้ากับปัญหาและความท้าทายด้วยตนเอง เฉกเช่นเดียวกับสิงคโปร์กับแนวคิด “We believe in our youth” ที่เชื่อมั่นในตัวเยาวชนของชาติ และมุ่งมั่นพัฒนาเยาวชนให้มีจิตสำนึกความเป็นพลเมืองและสร้างอนาคตที่ดีกว่า ในขณะที่ประเทศไทยจะใช้แนวคิด “เด็กคิด เด็กทำ เด็กนำ ผู้ใหญ่หนุน” ควบคู่ไปกับการกำหนดมาตรฐานการทำงาน ยุทธศาสตร์ และตัวชี้วัดเป็นตัวกำหนดกรอบการทำงานเยาวชนเป็นหลัก ซึ่งมีแนวโน้มที่จะเป็นแบบกรอบความคิดแบบติดมากกว่าแบบเติบโต ตลอดจนจุดคุณค่าประชาธิปไตยยังไม่ได้มีส่งผ่านจากคนทำงานสู่เยาวชนมากนักด้วยระบบวัฒนธรรมทางความคิดแบบอนุรักษนิยม

3.4.2 ด้านการกำหนดนโยบายการพัฒนาเยาวชน ทั้งเอสโตเนีย สิงคโปร์ และประเทศไทยพัฒนานโยบายโดยมีที่มาจากข้อเสนอแนะของเยาวชน ในเอสโตเนียเยาวชนมีสิทธิ์ในการส่งเสียงของตนเองผ่านทั้งช่องทางระบบออนไลน์ ในสิงคโปร์ใช้เวทีรวบรวมบทสนทนาของเยาวชนเพื่อสะท้อนความต้องการของตนเอง ในประเทศไทยใช้เวทีสมัชชาเด็กและเยาวชนเป็นเวทีกลางในการรวบรวมข้อเสนอแนะของเยาวชน แต่ระบบการส่งต่อนโยบายเยาวชนของประเทศไทยจะ

ใช้การฟังระบบราชการเพื่อส่งต่อชุดการพัฒนาเยาวชนผ่านระบบการศึกษาและระบบสภาเด็กและเยาวชนเป็นหลัก ในขณะที่สิงคโปร์และเอสโตเนียจะเน้นการส่งต่อชุดนโยบายผ่านทางองค์กรเยาวชน

3.4.3 ด้านการสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชน ในประเด็นนี้มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน กล่าวคือ ในสิงคโปร์และเอสโตเนีย เยาวชนสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงผ่านระบบออนไลน์ กิจกรรมอาสาสมัคร การรวมกลุ่มกันอย่างอิสระ ในขณะที่ประเทศไทยการมีส่วนร่วมของเยาวชนนั้นอยู่ในวงจำกัด โดยเยาวชนที่อยู่ในคณะทำงานสภาเด็กและเยาวชนจะเป็นเยาวชนกลุ่มแรก ๆ ที่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำงานระดับพื้นที่ ในขณะที่กลุ่มเยาวชนทั่วไปยังขาดการรับรู้ว่าตนเองเป็นสมาชิกสภาเด็กและเยาวชน เนื่องจากยังขาดความเชื่อมโยงในการทำงานระหว่างโรงเรียนกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงโอกาสให้กับเยาวชนในการพัฒนาความเป็นพลเมืองในรูปแบบอื่นที่มีใช้ผ่านระบบการศึกษาเพียงอย่างเดียว

3.4.4 ด้านการสนับสนุนงบประมาณการทำงานให้กับเยาวชน เมื่อเปรียบเทียบกันพบว่าทั้ง 3 ประเทศมีการสนับสนุนงบประมาณการทำงานให้กับเยาวชนโดยตรง โดยสิงคโปร์มีการสนับสนุนงบประมาณการพัฒนาเยาวชนสูงที่สุดผ่านกองทุนภายใต้กระทรวงวัฒนธรรม ชุมชน และเยาวชนประมาณ 8,000 ล้านบาท รองลงมาคือเอสโตเนียผ่านศูนย์ประสานงานเยาวชนทั่วประเทศประมาณ 530 ล้านบาท และประเทศไทยผ่านงานสภาเด็กและเยาวชนประมาณ 200 ล้านบาท

3.4.5 ด้านการสร้างนิเวศวัฒนธรรมการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับกรอบความคิดแบบเติบโต จะเห็นได้ว่าพื้นที่กิจกรรมของเยาวชนเอสโตเนียและสิงคโปร์มีความหลากหลายมาก ในเอสโตเนียมีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในรูปแบบโรงเรียนเสริมทักษะตามความสนใจและการทำค่ายเยาวชนเป็นหลัก ส่วนสิงคโปร์จะใช้งานอาสาสมัครเป็นกิจกรรมหลัก เสริมด้วยแหล่งเรียนรู้ที่เป็นพิพิธภัณฑ์มากถึง 50 แห่งทั่วประเทศ มีศูนย์ศิลปะ พื้นที่ทำกิจกรรมกีฬาและดนตรี ในขณะที่ประเทศไทยพบพื้นที่สาธารณะ เช่น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติจำนวน 43 แห่ง ที่สามารถใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเยาวชน ซึ่งพื้นที่สาธารณะที่ใช้เป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับเยาวชนในเมืองและชนบทก็มีความแตกต่างกันสูงมาก ทำให้เยาวชนในเขตเมืองและชนบทเข้าถึงทรัพยากรการเรียนรู้ได้ไม่เท่าเทียมกัน

บทสรุป

การพัฒนาเยาวชนพลเมืองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและมีกรอบความคิดแบบเติบโต ต้องอาศัยปัจจัยสนับสนุนทั้งเชิงแนวคิดและวิธีการทำงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนโยบายการพัฒนาเยาวชน การสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชน การสนับสนุนงบประมาณการทำงาน และการสร้างนิเวศวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับกรอบความคิดแบบเติบโต จากการศึกษาเปรียบเทียบทั้งในสาธารณรัฐเอสโตเนีย สิงคโปร์ และไทย พบว่ามีความคล้ายคลึงกันในด้านวิธีการกำหนดนโยบายการพัฒนาเยาวชน การสนับสนุนงบประมาณการทำงานให้กับเยาวชนโดยตรงผ่านช่องทางต่าง ๆ แต่มีความแตกต่างกันในด้านแนวคิดและวิธีการทำงานพัฒนาเยาวชนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การสร้างการมีส่วนร่วมของเยาวชน และการสร้างนิเวศวัฒนธรรมการเรียนรู้สำหรับเยาวชนที่สอดคล้องกับกรอบความคิดแบบเติบโต ทั้งนี้ การพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองควรตั้งต้นจากการพัฒนาชุดความคิดหรือกรอบความคิดแบบเติบโตให้กับเยาวชนเสียก่อน เพื่อสร้างให้เกิดคุณลักษณะของบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าทำ กล้าเผชิญหน้ากับปัญหา ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค โดยผ่านช่องทางทั้งที่เป็นแบบทางการที่ได้รับการจัดสรรโดยภาครัฐและช่องทางแบบไม่เป็นทางการผ่านระบบวิถีชีวิตและวัฒนธรรมประชาธิปไตย และต้องเชื่อมโยงประเด็นปัญหาสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และระบบวัฒนธรรมที่ส่งผลกระทบต่อตัวเยาวชนเอง เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงในเชิงปัจเจกบุคคลที่มีต่อสังคมโดยรวมในฐานะพลเมือง ซึ่งผู้ใหญ่ทุกคนในสังคมล้วนมีบทบาทสำคัญในการรับฟัง เปิดโอกาส และสร้างพื้นที่ในการร่วมกำหนดทิศทางการสร้างเยาวชนพลเมืองที่จะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชาติต่อไปในอนาคต

รายการอ้างอิง

- Andersen, S. & Nielsen, H. (2016). Reading intervention with a growth mindset approach improves children's skills. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 113(43), 12111-12113.
- Betsy Ng. (2018). The Neuroscience of Growth Mindset and Intrinsic Motivation. *Brain Sci*, 8(2), 6-10.
- Blackwell, L. A., Trzesniewski, K. H., & Dweck, C. S. (2007). Theories of intelligence and achievement across the junior high school transition: A longitudinal study and an intervention. *Child Development*, 78(1), 246-263.

- Brown, B. C. (2005). Theory and practice of integral sustainable development. Part 2: Values, developmental levels, and natural design. *AQAL Journal of Integral Theory and Practice*, 1(2), 2-39.
- Chitradub, S., Plubjeen, K., Arpanurak, P. Chumphong, C. (2019). The Study of Thai Child and Youth Mindset Goes Forward to Thailand 4.0. *The Convention of National Board of Committee in Advancement of Child and Youth Development*, March 29, 2019. Bangkok: Ministry of Education, 24-27. (in Thai)
- Dweck, C. S. (2016). *Mindset: The New Psychology of Success. How We Can Learn to Fulfill Our Potential*. New York, NY: Ballantine Books.
- Europeancommission. (2017). *Youth policies in Estonia 2017* [online]. Retrieved February 14, 2020 from <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/en/content/youthwiki/13-national-youth-strategy-Estonia>.
- Ministry of Culture, Community and Youth. (n.p.). Spark the next SG plan [online]. Retrieved February 22, 2020 from <https://vision2025.youthactionplan.sg/index.html?noAnim=true>.
- Molden, D. C., & Dweck, C. S. (2006). Finding "meaning" in psychology: a lay theories approach to self-regulation, social perception, and social development. *American Psychologist*, 61(3), 192.
- National Board of Committee in Advancement of Child and Youth Development. (2018). *National Child and Youth Development Plan 2017-2024* (2nd Ed.). Bangkok: National Board of Committee in Advancement of Child and Youth Development. (in Thai)
- National Statistic Office. (2019). Number of populations from registration by age, sex and province: 2019 [online]. Retrieved July 4, 2020 from http://statbbi.nso.go.th/staticreport/Page/sector/TH/report/sector_01_11101_TH_.xlsx
- National Youth Council Singapore. (2018). *The State of Youth in Singapore 2018 Reseach Publication*. National Youth Council. Singapore.
- OECD. (2019). *PISA 2018 Results (Volume I): What Students Know and Can Do*. PISA, OECD Publishing, Paris.
- Verke & EYWC. (2019). *Digitalisation and Youth Work*. National Centre of Expertise for Digital Youth Work in Finland and Government Agency for youth policy and youth work development in Estonia. Grano: Helsinki.
- Westheimer, J., & Kahne, J. (2004). What Kind of Citizen? The Politics of Educating for Democracy. *American Educational Research Journal*, 41(2), 237-269.